Lausunto

Asia: HE 129/2022 vp Lakiehdotus laista asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027

Lausuja: Sininauhasäätiö-konserni

Sininauhasäätiö-konserni on asunnottomuuden ja päihdetyön asiantuntija. Konsernin muodostavat vuonna 1957 perustettu yleishyödyllinen säätiö sekä asumis- ja päihdepalveluita tuottava Sininauha Oy. Konsernissa työskentelee yli 200 ammattilaista, pääkaupunkiseudulla, sen kehyskunnissa ja Turun alueella. Sininauha Oy:llä on Yhteiskunnallinen yritys -merkki.

www.sininauhasaatio.fi
www.sininauhakoti.fi

kimmo.karvonen@sininauhasaatio.fi puh. 040-5052158 Elimäenkatu 5
00510 Helsinki

Sininauhasäätiö

LAUSUNTO

Asumisneuvonnan lakiperustainen varmistaminen on asunnottomuuden poistamisen parissa toimivalle Sininauhasäätiö-konsernille kannatettava asia.

Lakiehdotus sinällään on hyvä kokonaisuus. Palvelutuottajana ja yleishyödyllisenä toimijana kiinnitimme huomiota kolmeen asiaan, joita käsitellään tässä lausunnossa.

1. Kuntien, hyvinvointialueiden, yksityisten palvelutuottajien ja yleishyödyllisten toimijoiden yhteistyö on lakiehdotuksessa mainittu tavalla, joka ei varmista toimivan yhteistyömallin tavoittelua.
2. Asumisneuvonnan järjestämistavoissa on tärkeä huomioida fyysinen ja aineeton saavutettavuus. Asumisneuvontapalvelut lisääntyvät maantieteellisesti, mutta ilman kasvokkain tapahtuvaa kohtaavaa työtä on vaikeaa varmistaa läsnäolo siellä, missä potentiaalinen asiakas on.
3. Kielellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen ei näy lakiehdotuksessa.

Huomiot

1. <u>Moniammatillisen yhteistyön varmistaminen:</u>

Asumisneuvonnassa on painottunut talousnäkökulma: vuokranmaksun häiriöt ja vuokravelat. Myös muut asunnottomuuden riskiä kasvattavat taustatekijät, kuten sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat ja kielelliset esteet on ehdottoman tärkeitä huomioitavia asunnottomuuden ennaltaehkäisemisen ja asumisen jatkuvuuden turvaamisen kannalta. Asumisen vaarantumisen syyt ovat moninaiset ja vuokravelat tai häiriöt usein vain ilmentymä taustalla olevista, pitkään jatkuneista haasteista.

Sininauhasäätiö-konsernin näkemyksen mukaan asumisneuvontapalvelun tulisi olla keskeinen osa kokonaisvaltaista ja asiakaslähtöistä tukea, joka tähtää asumisen onnistumiseen. Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kannalta olisi hyödyllistä, jos hallituksen esitys ohjaisi vahvemmin neuvonnan ja tuen yhdistämiseen.

Sininauhasäätiö-konserni on saanut asumisen onnistumisen tuloksia varmimmin aikaan yhteenliittymissä, joissa kunnalliset, yksityiset ja yleishyödylliset palvelut muodostavat kuntaan palvelukonseptin. Moniammatillinen yhteistyömalli muotoutuu aina uudelleen tukea tarvitsevan ihmisen tilanteeseen. Kuntaan muodostetussa allianssissa on mahdollista reagoida nopeasti ongelmiin, jotka tukematta voisivat johtaa asunnottomuuteen.

Johtopäätös:

Viittaus lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (611/2021) on lakiehdotuksessa, mutta sillä ei voida taata sitä, että asumisneuvonta ja muut

kimmo.karvonen@sininauhasaatio.fi puh. 040-5052158 Elimäenkatu 5
00510 Helsinki

asumisen onnistumiseen tähtäävät palvelut tulisivat toimimaan yhteistyössä tai vuoropuhelussa keskenään. Hallituksen ehdotuksessa olisi tärkeä sanoittaa neuvonnan ja tuen yhteys sekä luoda velvoite yhteistyöstä rahoituksen edellytyksenä. Esimerkiksi kohdassa 3 § Avustus asumisneuvontapalveluun: ”Avustettavan asumisneuvontapalvelun tulee: *[lisäys] 3) tehdä yhteistyötä toimijoiden kanssa, jotka tarjoavat asunnottomuutta ennaltaehkäiseviä palveluja.”*

2. Asumisneuvonnan saavutettavuus sähköisen ympäristön ulkopuolella:

Sen lisäksi, että palvelua on maantieteellisesti kattavasti saatavilla, sen on oltava yhdenvertaisesti saavutettavissa. Asumisen ongelmat voivat korjaantua tiedon lisäämisellä, mutta neuvonta ja palveluun ohjaus eivät aina riitä. Sähköisen asioinnin ja verkossa tapahtuvan informaation jakamisen aikana on kuitenkin tarve käytännönläheiselle rinnalla kulkevalla tuelle, asiakkaan luokse jalkautumiselle ja ajanvarauksettomille, monikielisille walk in -palveluille.

Johtopäätös:

Lakiehdotus ei ohjaa kuntia kohtaavan asumisneuvonnan varmistamiseen. Lakiehdotuksessa olisi hyvä korostaa voimakkaammin yhdenvertaisuuden edellytyksiä asumisneuvonnan järjestämisessä. Tällöin kasvokkain kohtaavan ja kielitarpeet huomioivan asumisneuvonnan toteutuminen olisi todennäköisempää.

3. Monikieliset palvelut osaksi hyväksyttäviä kustannuksia

Asumisneuvonnan kehittämiseen sisältyy monikielisen palvelun tarjonnan lisääminen, tähän lukeutuu myös viittomakielinen palvelu. Tarjonta omalla kielellä saatavasta asumisneuvonnasta on tällä hetkellä puutteellista. Kielellisesti esteettömän palvelun varmistaminen ennaltaehkäisisi asunnottomuutta merkittävästi. Ehdotuksessa hyväksyttävien kustannusten kuuden kohdan listaan ei ole sisällytetty ulkopuolisia palveluostoja kuten tulkkausta.

Johtopäätös:

Sininauhasäätiö-konserni ehdottaa lisättäväksi kohtaan 4 § Hyväksyttävät kustannukset ”*7) Palveluostot, jotka liittyvät asumisneuvonnan saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden varmistamiseen.”*

Kimmo Karvonen

Toimitusjohtaja, Sininauhasäätiö-konserni

kimmo.karvonen@sininauhasaatio.fi puh. 040-5052158 Elimäenkatu 5
00510 Helsinki